

CINE ARE NEVOIE DE NOTAR?

Cel ce își vinde casa sau cel ce i-o cumpără?

Cel ce pleacă din țară din prea multă sărăcie sau cel ce vine în locul lui din prea multă bogăție?

Cel ce se bucură că primește o slujbă sau cel ce se bucură că are un slujbaș bun de corvoadă?

Cei ce se împrumută visând câștigul nemeritat sau cei ce cheltuiesc banii așteptând uitarea?

Cel ce-și împarte cu bucurie averea sau cei ce primesc cu tristețe împărțeala?

Cei ce pleacă din viață sau cel care rămâne?

Cel ce se desparte fericit într-o clipă sau cei ce se amăgesc o viață în judecata altora?

Cine are nevoie de notar?

Poate că mai mult decât toți are nevoie de notar:

iarna, ca să nu uite când o așteaptă copiii,
primăvara ca să strecoare în palmele tale gingașe flori,
vara ca să ascundă în căpițe de fân dulci săruturi,
și toamna ca să numere printre vii
petrecăreții și miresele furate.

Oamenii și pământul au nevoie de notari.

Și asta e de când e lumea. Și va fi pururi așa.

De avem puterea să vedem ori nu.

Oamenii și pământul au nevoie de notari.

Oricâte îndoieli și lucruri stângace ar dori unii.

Să le zugrăvească azi în firesc.

Nu-i așa doamnă notar Doina Rotaru?

Legal Point: *Suntem împreună cu doamna Doina Rotaru, prim vicepreședinte al Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România. Bine vă găsim!*

Doina Rotaru: Bine ați venit în casa noastră AUDITORIUM PALLADY !

Legal Point: *Suntem bucuroși să stăm de vorbă cu această ocazie specială — un număr special al revistei Legal Point, dedicat profesiilor juridice. Sunteți, alături de domnul președinte Viorel Mănescu, unul dintre oamenii importanți pentru profesia de notar public.*

Doina Rotaru: Domnul președinte mi-a fost mentor, fiind cel care m-a primit ca notar stagiar. Categorie, în momentul în care Domnia Sa a devenit președinte, a trebuit să-l ajut în activitate, iar totul a început de la reușita de a deveni președintele Camerei București, unde mi-am început activitatea de creare a noii instituții a notariatului în România.

Legal Point: *Ați trecut, ca profesie, prin multe schimbări, după Revoluția română din 1989, de la notariatul de stat, către profesie juridică liberală. Care ar fi, din punctul dumneavoastră de vedere, cele mai importante repere ale profesiei de notar din acești aproape 30 de ani?*

Doina Rotaru: În primul rând, vreau să cunosc cititorii dumneavoastră că și notariatul de stat a avut un merit extraordinar. Și, că tot ați vorbit de Revoluție, gândiți-vă că notariatul de stat a fost o instituție care nu a fost contestată - nici ea și nici membrii profesiei de notar de stat - , în zilele acelea febrile, ale Revoluției. În al doilea rând, câștigul și succesul notariatului public se datorează faptului că patru sute de notari de stat au pus bazele acestei instituții, O instituție care avea o desfășurare teribilă în toată țara, în sensul că toate orașele aveau asigurat acest serviciu notarial, inclusiv reședințele de județ și Bucureștiul, unde erau șase notariate, plus Notariatul Municipiului București. Scheletul notariatului de stat a fost cheia reușitei notariatului public. Încă de la început, foștii notari de stat, notarii șefi de județe, de sectoare au pus umărul la dezvoltarea societății, iar cheia succesului, pentru că erau deja manageri, s-a văzut. Nu la fel de ușor a fost la executorii judecătorești, în cazul cărora, fiind angajați la nivelul instanțelor de judecată, managementul îl făcea președintele judecătoriei, ei erau niște simpli angajați, iar dezvoltarea instituției a fost mult mai greoaie, categoric.

Legal Point: *O carieră foarte frumoasă—președinte al Camerei Notarilor Publici București, apoi vicepreședinte al Uniunii — , spuneți-ne câteva lucruri despre Camera București și despre realizările importante ale mandatului dumneavoastră.*

Doina Rotaru: Camera București rămâne sufletul meu și lucrarea de căpătâi, pentru că, venind la conducerea ei, am putut să-mi realizez foarte, foarte multe proiecte. În primul rând, dezvoltarea serviciului informatic la procedurile succesoriale, pentru că la nivelul fiecărei camere se ține evidența procedurilor succesoriale, unde competența o dă ultimul domiciliu al defunctului. Un proiect extraordinar. Fiind trimisă de către Uniune la un congres la Viena, în 2001, un congres mondial al arhivarilor, unde am participat la secțiunea notarială, am înțeles importanța covârșitoare

pentru societate a arhivei și a serviciului notarial. Când m-am întors în țară, am încercat să sensibilizez factorii de decizie din Uniune de a cere Ministerului Justiției arhiva fostului Notariat de Stat. În câțiva ani, toată arhiva Notariatului de Stat, adică 60 de ani de muncă, a trecut la notariatele publice, respectiv la camerele notarilor - și aceasta zic că este cea mai importantă realizare.

Ca președinte al Camerei Notarilor Publici București, am avut posibilitatea de a lua și arhiva veche succesorală. La ora actuală, Camera București are o arhivă succesorală din anul 1900, la zi, în materie de succesiuni, ceea ce este un lucru extraordinar. Pot fi găsite acolo documente de o importanță deosebită, interesante, valoroase pentru societate. Acesta a fost un proiect foarte mare, foarte greu. Să iei 60 de ani de arhivă nu-i un lucru ușor. Toate certificatele de moștenitor și soluțiile în succesiuni, milioane de soluții, au fost fotografiate digital, iar Camera București are o bază digitală a tuturor certificatelor de moștenitor. Serviciul nu putea să rămână numai la nivel de Capitală, și atunci s-au cumpărat sedii în toate județele, Camera având cinci județe – Teleorman, Ialomița, Călărași, Giurgiu și Ilfov. S-a preluat apoi de la tribunalele județene și de la judecătorii arhiva, care a fost cantonată, după inventariere, în sediile cumpărate de către Cameră. Am colaborat și cu studenții de la Facultatea de Istorie, aceștia fotografiind certificatele. Am cumpărat și aparate de fotografiat digitale, voiam fotografii digitale, și nu scanare, pentru ca păstrătorii bazei de date să nu poată modifica informația.

M-am bucurat și de susținerea Arhivelor Naționale. M-am dus cu proiectul, l-am explicat, mi-am pus toată puterea în a-i convinge să aibă încredere într-un partener...

Legal Point: *Instituțional, până la urmă, și...*

Doina Rotaru: Privat. Probabil că din cauza faptului că Judecătoriile erau pline de arhivă și nu puteau să gestioneze și arhiva Notariatului de Stat. Supărarea pornise de la o doamnă căreia îi murise o fată de 20 de ani și, ca s-o poată înmormânta, îi trebuia un referat de la judecătorie, că nu s-a mai dezbătut succesiunea, ca să-și facă actele pentru un loc de veci. Iar judecătoria nu înțelegea s-o servească. Intrase în vacanță... Mă rog, în vacanță sunt judecătorii, nu și arhiva. Arhiva nu stă în vacanță. Ca atare, săraca femeie, plângând, spunea că nu e posibil să nu-și îngroape fata în locul de veci pentru că un funcționar nu-i dă un referat. Sau erau oameni disperați care, cu lunile, ofereau bani să poată scoate din arhivă o copie după un contract care le era necesar la o retrocedare sau la ceva. E adevărat că proiectul meu a venit cam târziu. Pentru că, probabil că dacă lucrul acesta se făcea cu mai mult timp înainte, nu se mai comiteau fel de fel de falsuri în materie de retrocedări.

Legal Point: *Vă referiți la arhiva electronică?*

Doina Rotaru: Da. Am cam supărat pe unii și pe alții, dar nu-i nimic. Mie mi se pare normal ca notarii să-și gestioneze propria arhivă și arhiva înaintașilor lor. Actele sunt foarte bine păstrate, iar Arhivele Statului sunt mulțumite de serviciul respectiv. Acesta este un lucru extraordinar, pe care l-am putut realiza pentru că am convins notarii, în număr de vreo 400-500 pe vremea aceea, să iau bani din contribuție lor ca Camere și la Uniune, ca să pot face lucrurile acestea. Acum, tinerilor

notari li se pare un lucru firesc; zic că așa a fost dintotdeauna. Dar la început a fost foarte greu - să iei mii de dosare ... le-am ținut și pe la o școală... Mă rog, o adevărată aventură.

Legal Point: *Și o muncă de ani de zile, probabil...*

Doina Rotaru: Nu. Că trebuia foarte rapid făcut. Totul s-a făcut în câteva luni. După care, am demarat un proiect de automatizare a unor registre la Uniune, ca să-mi ajut colegul și mentorul.

Legal Point: *În ce an ați venit în conducerea Uniunii Naționale a Notarilor Publici?*

Doina Rotaru: Am „cochetat” cu Uniunea și când eram președintele Camerei București. Pentru că reprezentam Camera cea mai mare din țara, o Cameră foarte dezvoltată, și am spus că eu niciodată nu mă potolesc. Pentru că eu cred , că cheia succesului instituției constă în continuitate. În momentul în care lucrurile se vor opri, instituția se va plafona, iar alții ne vor lua locul. Și la Uniune două lucruri am putut să realizez — era și în programul meu de activitate la Cameră —, să determinăm autoritățile să ne dea apostila și supralegalizarea actelor necesare în străinătate, și s-a reușit până la urmă, în procesul de degrevare a instanțelor de judecată; și aceste registre electronice, foarte necesare activității de notar despre care am amintit mai sus. Important este faptul că, folosind aceste registre electronice, actul notarial e mai puțin vulnerabil. Și preluarea arhivei a fost necesară tot pentru a întări actul notarial, pentru că, gândiți-vă, dacă mie îmi venea cineva cu un act de vânzare-cumpărare și eu îl foloseam, iar actul era fals, cream și eu la rândul meu un contract care era nul sau putea fi anulat. Așa, în momentul în care oricărui notar i se prezintă un document — din anii ‘50, ‘60 sau ‘70—, el merge la arhivă, acolo cere prin mijloace electronice să i se arate documentul original, să vadă dacă are același cuprins. Pentru că știți ce se întâmplă? După Revoluție a apărut fenomenul falsului—de la fals de identitate până la fals de acte, la fals de situație, orice fel de fals vreți dumneavoastră. Mă rog., așa sunt unii, inventivi. Doresc să câștige facil avere, și atunci oamenii se dedau la fel de fel de lucruri. În momentul în care cineva în țara asta ar fi constatat că serviciul notarial este foarte vulnerabil, l-ar fi putut desființa. „Se poate trăi și fără notari”, ar fi putut spune cineva, sau, „Domnule, ce facem cu ăștia, că nu fac decât prostii ?”

Am asistat la o discuție când de o persoană din Ministerul Justiției cerea să știe câte acte anulate sunt. Și acesta era un motiv de îngrijorare pentru noi—câte acte anulate sunt. Și acum am vrea să știm și nu avem posibilitatea. Noi nu putem să știm câte acte anulate există, nu ni se comunică , dar rămânem cu ele în arhivă ! În această privință notariatul de stat era foarte bun, pentru că actul anulat îți venea ție, notar, înapoi însoțit de o copie de pe hotărârea judecătorească . Și tu știai exact pentru ce ți-a anulat actul, ce slăbiciuni ai avut în act și la vânzări, și la moșteniri, în toate aproape procedurile. Pe când acum trebuie să luăm măsuri în așa fel încât întărirea actului notarial să se facă prin alte metode, ca de exemplu, prin aceste registre. Gândiți-vă, toate procurile care se fac în România și de către misiunile noastre diplomatice în străinătate , sunt depuse în fotocopie, în registru electronic. În momentul în care dumneavoastră veniți cu o procură, notarul verifică dacă într-adevăr procura e reală. Lucrul acesta este foarte important pentru notari.

Legal Point: *Și pentru societate, până la urmă.*

Doina Rotaru: Da. Parchetul Curții de Apel București a raportat că reclamațiile de fals – de persoane, de acte - au scăzut fantastic. Eram la acea vreme președintele Camerei București, iar această îmbunătățire a situației a avut loc după ce am preluat arhiva fostului Notariat de Stat și după ce s-au făcut aceste registre și după ce am primit accesul în bazele de date ale Evidenței persoanei din cadrul Ministerului de Interne , pentru a putea verifica identitatea persoanelor care se prezintă la birourile notariale.

Legal Point: *Cum ați decis să vă îndreptați către profesia de notar public?*

Doina Rotaru: A, dintotdeauna am dorit să fiu notar. Cred că m-am născut să devin notar, deși tatăl meu a fost procuror și, într-o vreme, m-a tentat să devin și eu procuror. Tatăl meu a fost și condamnat politic, a stat și la închisoare... Avea o viziune altfel de cea a instanței – spunea că numai Dumnezeu știe adevărul, că un om nu poate... Era și perioada comunistă, în anul 1980 mi-am dat seama că n-are rost să fiu nici procuror, nici judecător și, ca atare, am dat examen și am devenit notar. Ei, cum am intrat în notariat, mi s-a părut că este cea mai bună alegere a vieții mele. Iubesc foarte mult oamenii, sunt foarte miloasă, mi-e milă chiar și de ignoranța celui cu care discut... Pentru că, la un moment dat, unuia care te enervează poți să-i faci foarte ușor rău. Dar imediat mă gândesc, domnule, stai puțin, că poate și eu, ajungând într-o situație în care o persoană știe o anumită meserie pe care eu nu o cunosc, ar putea să-și bată joc de mine din cauza faptului că sunt “ignorantă” în legătură cu acea meserie. Iubesc foarte mult oamenii și, ca atare, zic eu că sunt un notar bun. I-am ajutat pe foarte mulți și în perioada comunistă și după comunism. Am avut clienți din toate domeniile. Pe timpul comunismului toată lumea lupta să aibă clientelă politică— pentru că îți mai dădea câte o aprobare, să-ți iei mașină, un televizor.. înțelegeți? Ei, eu am avut în timpul comunismului clienți din vechea protipendadă a Bucureștiului și, mă rog, ei nu prea mai aveau avere, aveau locuri de veci, de aceea pot să spun că pot să fiu doctor în materie de locuri de veci. Pentru că atâtea locuri de veci am împărțit... Iar după Revoluție, unii dintre cei pe care i-am servit înainte și-au recăpătat averile... și am rămas în relații, cu unii dintre ei mai apropiate decât cu rudele mele adevărate. Pentru că omul nu te uită când îi faci un bine sau un serviciu.

Legal Point: *Așadar, de la data de 14 martie 2013 ați devenit vicepreședinte al Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România, iar de 1 ianuarie 2018, prim-vicepreședinte.*

Doina Rotaru: Da, și unul din punctele mele de referință a constat în dezvoltarea acestui serviciu de registre electronice... Știți, eu n-am fost membră de partid, iar în notariatul de stat, unde am lucrat 15 ani, am fost pâlmașă, Am lucrat 11 ani la sectorul 1...

Legal Point: *Probabil că acolo se învață cea mai bună meserie, la bază, nu?*

Doina Rotaru: Da. În vremea aceea, mi se părea că e cam nedreaptă conducerea cu mine... Nefiind membru de partid și la sectorul 1, vă dați seama ... dar îi trebuia sectorului și un pălmaș. Și am stat pălmaș... până la Revoluție, după care ministerul a înțeles așa, să facă o mică reformă, să pună nemembri de partid notari șefi. Așadar, m-au pus, după Revoluție, notar-șef la un sector în București, la sectorul 4, unde m-am întâlnit cu alt notariat decât sectorul 1. Sectorul 1 avea un notariat model pentru că nu numai serviciul prestat în sine conta, ci și autoritățile cu care lucrai contau, spre exemplu Primăria juca un rol foarte important. Ca notar-șef erai permanent în contact cu diferite servicii din această instituție — serviciul de sistematizare, pentru că obțineai autorizații de înstrăinare; serviciul de autoritate tutelară..., fel de fel de servicii. Administrația sectorului 1 era dintre administrațiile cele mai performante. Chiar secretarul primăriei — doamna Berzescu, ulterior a devenit și judecător, o personalitate, efectiv — cunoștea foarte multă administrație. Pentru că știți ce lipsește cel mai tare în țara asta? Administrația. Avem o administrație total deficitară. Fiecare își dă cu părerea și cu presupusul. La sectorul 4 era alt specific, diferit de unde veneam eu. Administrația era foarte slabă, extraordinar de slabă. În schimb, avea o zestre imobiliară teribilă... La Fântâni era sectorul 4...., de exemplu !

Legal Point: *Existau și interese foarte mari.*

Doina Rotaru: Enorme. Vă spun, am văzut niște lucruri nemaîntâlnite. Lider sindical care nici nu știa să scrie și să citească..., arăta vai mama lui, nici nu știu dacă era lider sindical, proprietar de apartament cu cinci camere, cu scară interioară. Adică... mă rog, ce s-a dorit acolo — că înainte de Revoluție, întâmplător, un director de la ICRAL mi-a explicat și mie, și domnului Mănescu că în Centrul Civic Ceaușescu voia să mute toate cadrele de partid, pe blocuri — ministrul cu directorii în același bloc ș.a.m.d. Ei, pe vremea aceea, locuiau în Bulevardul Primăverii și când veneau să verifice stadiul lucrărilor spuneau: „Nu merge chederul ăsta la geam, nu e bună ușa..., ca să întârzie, că nu aveau niciun gând să plece din vile, să se mute în blocuri, Că, de fapt în blocuri dacă stăteau toți, se spionau unul pe altul, nu? De fapt asta era, Deci ce s-a dorit la blocurile alea și unde s-a ajuns? Le-au prăduit pe toate.

Legal Point: *Ce s-a schimbat în profesia de notar după Revoluție? Sau cum era profesia de notar înainte de Revoluție și cum este după Revoluție?*

Doina Rotaru: Dacă doriți vreodată, am să vă spun istoria acestei instituții, pentru că este fabuloasă. De fapt, comuniștii au făcut un bine. Trebuie să recunosc eu, care n-am fost membră de partid, iar tatăl meu a suferit politic. Au emancipat femeia. Pentru că, până la Notariatul de Stat) nicio femeie n-a putut să fie notar. Cum probabil că știți, femeile au devenit judecătore sau procuratoare târziu..., Ar fi foarte interesant să vedeți cine sunt primele femei care au profesat ca procurori, judecători etc. . Eu caut să aflu cine a fost prima femeie notar. Înainte de 1989, instituția notariatului de stat a fost foarte bine pusă la punct, pentru că avuseseră loc epurările din magistratură, iar judecători de mare clasă, mulți cu studii făcute în străinătate, au fost excluși și trecuți în notariat. Ei au fost primii care au creat o practică notarială sănătoasă !

Legal Point: *Notariatul era considerat Cenușăreasa Justiției înainte de Revoluție sau chiar și după Revoluție?*

Doina Rotaru: Înainte de Revoluție. Pentru că urma să se desființeze. O societate în care dispărea proprietatea privată, în favoarea proprietății de stat. Proprietatea de stat, la Revoluție, era enormă. Există totuși o proprietate privată, minimă, pe cale de dispariție—toată lumea a uitat. În acele condiții, ce rol mai avea notarul? Ce să facă el?!

Legal Point: *Practic, profesia urma să se desființeze încet, încet.*

Doina Rotaru: Da. Să piardă din importanță, spre desființare. Fiica mea este notar, iar când îi spun că pe vremea aceea n-aveai voie să deții două proprietăți, zice că nu eram sănătoși la cap. Noi eram sănătoși la cap! De aceea vă spun că arhiva Notariatului de Stat are o valoare istorică inestimabilă, pentru că, citind actele dintr-o anumită perioadă, îți dai exact seama ce s-a întâmplat în societate în perioada respectivă. În actele de vânzare-cumpărare trebuia să scrie cu ce se ocupă cumpărătorul, unde lucrează, ce este, să aducă adeverință de serviciu, să vedem de unde are banii, pentru a îndeplini cerințele Legii nr.18/1968 privind controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice, care nu au fost dobândite în mod licit ș.a.m.d. Acum, să știți că nu toate lucrurile erau foarte rele. De exemplu, cerința de a dovedi de unde proveneau banii cu care se achiziționau bunurile era un lucru foarte bun și acum la modă!.

Legal Point: *Greutățile din perioada '90-95 în ce au constat?*

Doina Rotaru: În primul rând, toată lumea nu mai dorea reguli. Au fost abrogate anumite legi, încercându-se o retrocedare a proprietăților—care, după părerea mea, s-a făcut foarte prost. Acesta este punctul meu de vedere. Spre exemplu s-a făcut foarte prost retrocedarea proprietății funciare, și apoi a proprietăților imobiliare, respectiv terenurile și imobilele, prin Legea nr. 112/1995.

Atunci a apărut o ramură a dreptului pe care n-a învățat-o nimeni la facultate: dreptul comercial, care nu era obiect de studiu. Zeci de generații de juriști, din '46-'47, să zicem, până în '90, n-au învățat drept comercial la facultate. Au început să se formeze societățile comerciale, până și taximetriștii făceau acte de constituire a societăților comerciale. Toată lumea. A fost așa, o emulație de societăți comerciale. Unii voiau penitenciare, alții voiau armată...alții voiau să remaieze ciorapi ș.a.m.d. Sistemul de stat notarial era total depășit. Se lucra cu șase-șapte notari la un sector al Bucureștiului și se făceau zeci de mii de acte pe lună. Pe urmă au apărut legile care au permis vânzarea apartamentelor și, în momentul în care proprietatea de stat s-a transformat în proprietate privată prin vânzarea apartamentelor către chiriași, a început și revânzarea lor. Pentru că omul, săracul de el, în mare majoritate, nu știa ce înseamnă proprietatea. Dacă, să zicem, cumpărai un apartament în baza Decretului – Lege nr.61/1990 cu prețul de 200 de dolari – atât costa un apartament cu două camere -, venea altul și spunea: „Uite, îți dau atâția bani, vinde-mi-l mie” Și omul, bucuros că ia atâția bani, îl vindea și rămânea pe stradă.

Legal Point: *Și din '95 încoace?*

Doina Rotaru: Au fost și din '95 încoace transformări foarte mari. De exemplu, s-a mai luat din proprietatea de stat, prin retrocedări...În '95 a apărut notariatul public.

Legal Point: Din acel moment profesia de notar a devenit profesie juridică liberală?

Doina Rotaru: Cvazi-liberală, noi nu suntem total liberali. Total liberali pot să zică că sunt avocații, Noi suntem legați ombilical de Ministerul Justiției, lucru care este și rău și bine. Pe de o parte, este rău că stai să obții orice norme sau regulamente de la Minister. Pe de altă parte, este bine pentru că mai pot fi făcute anumite reglaje, iar numirea notarilor este făcută în condiții de exigență.

Legal Point: *Care sunt calitățile pe care un absolvent de facultate de drept trebuie să le aibă pentru a fi un bun notar?*

Doina Rotaru: Să iubească oamenii. Asta e cel mai important lucru. Să iubească oamenii și să aibă tăria și puterea să refuze mulți bani dacă sunt plata unor lucruri nelegale. E un lucru extraordinar. Vă dați seama, adică să n-ai din ce trăi, să ai salariați pe care trebuie să-i plătești, să vină unul să-ți spună că te umple de bani și tu să spui „Nu, pentru că ceea ce-mi ceri nu este legal. Pleacă!”

Legal Point: *Cum ajunge un tânăr să capete aceste principii și această exigență?*

Doina Rotaru: Să iubească oamenii depinde de, știu eu, formarea lui ca persoană până la vârsta respectivă. Iar exigența aceasta, se dobândește prin studiu și sacrificii. Când n-ai bani, e foarte dureros.

Legal Point: *Practic, cred că si Institutul Notarial Român are un rol în formarea tinerilor notari în spiritul principiilor pe care le-ați enunțat*

Doina Rotaru: Are un rol important. Are un rol și de contact cu specialiștii în notariat, care ar trebui să fie foarte corecți și sinceri și să le dea toate informațiile tinerilor care doresc să fie notari publici. Știți, există persoane care se raportează la profesia noastră numai prin prisma banilor care pot fi câștigați. Este cea mai mare greșeală. În ceea ce privește iubirea față de semenii, dacă nu iubești omul, n-ai răbdare cu el, nu lucrezi tu personal, ca notar, ci pui pe un asistent, un secretar să vorbească cu el și acestea sunt lucruri sensibile, nu este în regulă! Iată la o moștenire, unde sunt fel de fel de probleme, de viață, de suflet. Chiar și la înstrăinările imobiliare, să știți că sunt oameni care, în momentul în care semnează un contract, plâng, Unii plâng că se despart greu de bunul respectiv, față de care au niște sentimente, trăiri...

Alții plâng de bucurie că au ajuns în situația să dobândească un bun pe care poate și l-a dorit un înaintaș de-al lor ș.a.m.d. De aceea vă spun că nu poți să practici această profesie ca pe o simplă

registratură sau, cum aud pe câte unii, notarul pune ștampile... Nu-i chiar așa. Trebuie să ai contactul direct cu persoanele, să vorbești cu ele, să dialoghezi, să le explici pentru că nu toată lumea este foarte bine pregătită ! Pot să vă spun, ca notar de peste patru decenii, că poporul român nu prea are cultură juridică. Nu are. Ne uităm la cetățenii italieni, greci, israelieni, germani — domnule, nu sunt de specialitate, juriști, dar au o bază, știu cum să pună problema. Pe când al nostru.., să vorbești cu un intelectual, să-i spui: „Dar de ce n-ați făcut un testament, n-a făcut soțul/soția?” „Ce testament? Eu n-am auzit” Și el e intelectual... Păi nu se poate, să nu fi auzit de testament, să nu fi citit Balzac... Dar sunt oameni care așa declară.

Legal Point: *Care sunt satisfacțiile pe care doamna Doina Rotaru le are, exercitând profesia de notar?*

Doina Rotaru: Vreau să vă spun că satisfacțiile cele mai mari le am, la vârsta mea, pe plan profesional. Proiectele mele se văd, se folosesc, le folosește și urmașul meu —fiica mea-, și toți tinerii cu care vin în contact... Lor, într-adevăr, li se pare o chestie normală și firească. Cred că acestea sunt cele mai mari satisfacții. Materiale nu, pentru că, știți, nu fac parte din categoria de notari care și-au propus ca scop să parvină material. Chiar din contră. Am tot dat, sunt foarte darnică, am dat și în dreapta, și în stânga... Dar ceea ce am făcut în profesie va rămâne pentru generațiile viitoare de notari, pentru societate. Simt că mulți colegi țin la mine , că mă apreciază. Acesta este un lucru foarte important, când cineva te apreciază sincer. Am și clienți care vin și-mi spun: „Doamnă, mă rog de sănătatea dumneavoastră!”—acesta-i un lucru mai important decât dacă ți-ar lăsa bani în casierie. Pentru că mulțumirea e un lucru extraordinar. Poate că din această perspectivă, a dorinței de înavuțire, mă simt depășită de vremurile actuale. Nu mă caracterizează.

Legal Point: *Cum se vede, din perspectiva dumneavoastră, viitorul profesiei ?*

Doina Rotaru: Trebuie continuată modernizarea și dezvoltarea instituției notariatului român. Ceea ce s-a făcut până trebuie continuat constant. Mă uit în străinătate, la colegii notari din alte țări, cu care avem întâlniri și schimburi de experiență. Pentru că, de fapt notarii noștri, când merg în străinătate, ar trebui să meargă în scop de “spionaj”. În sensul bun al cuvântului . Să mergi acolo, să vezi cum se lucrează în notariatul de acolo... pentru că, acum sincer vorbind, nu ne putem noi compara cu notariatul francez, care a funcționat de atâtea zeci de ani, fără sincope, fără notariat de stat ș.a.m.d. Când te duci acolo, trebuie să fii avid să reții tot ce fac ei bun și poate fi adaptat în țară la noi. Adică multe lucruri nu sunt concepție pur românească. Nu, sunt aduse din străinătate, dar adaptate pentru nevoile noastre. Și sunt lucruri extraordinar de bune.

Poate în unele domenii suntem noi mai avansați decât unii care au tradiție și vechime. Acum câțiva ani a venit o delegație a Notariatului Chinez, cu care avem o relație extraordinară, să viziteze câteva tari—chinezul întotdeauna orientat «din estul Europei—deci știa la cine vine—, să le vadă gradul de dezvoltare și să li se prezinte instituția. A vizitat Uniunea Națională a Notarilor Publici, a vizitat birouri notariale. Era chiar o delegație la nivel foarte înalt, cu factori de decizie... Și seara am mers la restaurant, la masă, cu ei, și m-au întrebat: „Cum de atât de repede, de la notariatul de

stat, v-ați dezvoltat? Care-i cheia succesului?” Acum, nu știu dacă le-a convenit, dar eu cred că notariatul public s-a dezvoltat pentru că absolut toți, din notari de stat am devenit peste noapte notari publici; că primii conducători au fost foștii notari de stat. S-a adăugat, ca ingredient al succesului, și ambiția noastră de a promova de la Cenușăreasa justiției la un alt statut. Nu în ultimul rând a contat mult inițiativa ca fiecare notar să contribuie financiar la dezvoltarea profesiei. Dacă nu era putere economică, nu aveam cum să realizăm ceea ce s-a realizat pentru profesie și pentru societate. Notarii au înțeles și au avut încredere în conducătorii lor, că banii cu care au cotizat se vor întoarce înapoi, prin servicii, tot la ei. Ei au dat bani la Cameră, Camera a cumpărat, a luat arhivele de la Notariatul de Stat, ei pot să vadă documentele de la Notariatul de Stat gratis, de la arhive ... Adică s-au întors serviciile către ei și, mai departe, către cetățenii care beneficiază de servicii notariale moderne și sigure. Dar cetățenii nu cunosc efortul și dăruirea prin care s-a ajuns aici, astăzi.

Legal Point: *Vă mulțumesc, doamnă Rotaru, pentru această discuție.*

Doina Rotaru: Mulțumim și noi foarte mult pentru intenția de a ne asculta.